

مینا بیابانی،

رئیس بسیج جامعه زنان کشور:

+ کارشناسانه

انقلاب مفهوم اشتغال زنان را تغییر داد

آئنه مستقیم بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و نگاهی که نسبت به حضور اجتماعی زنان و استقلال آنان در عرصه اقتصادی شکل گرفت، شاهد گسترده تر شدن حضور زنان در این عرصه هستیم. این امر ایجاب می کند تا شرایط مناسبی در اختیار بانوان قرار گیرد تا آن ها بتوانند به نقش اقتصادی خود بپردازند و با کمترین مسائل روبه رو شوند. لذا مشاهده می کنیم این حضور گسترده بوده و شرایط برای بانوان به گونه ای مهیا شده که آن ها می توانند در بخش های مختلف اقتصادی حضور داشته و تأثیرگذار باشند و هم در عرصه خانه و خانواده و هم در عرصه اقتصادی و اشتغال نقش آفرین باشند. قبل از انقلاب حضور بانوان در عرصه اقتصاد بسیار محدود بود و آن هم بیشتر در بخش های دولتی و اداری عمدتاً به آموزش و پرورش منحصر می شد. بعد از انقلاب مفهوم اشتغال برای بانوان و گسترش اشتغال و حضور بانوان در زمینه های کار و تولید و فعالیت های اقتصادی متفاوت و گسترده تر شده است. این امر دلایل متعددی دارد؛ به طور مثال تحصیلات بانوان نسبت به گذشته بسیار زیاد شده است. اکنون ۶۰ درصد و رودی های دانشگاه ها را بانوان تشکیل می دهند. طبیعی است زمانی که بانویی به تحصیلات عالی نایل می شود، مایل است از آن در زمینه های مختلف استفاده کند. در عرصه تحولات سبک زندگی نیز نوع زندگی با تغییراتی مواجه شده است که عبارتند از تبدیل فضای خانه ها از فضای ویلایی به فضای آپارتمان، کم شدن تعداد فرزندان، استفاده از امکانات و ابزار آلات در جهت تسهیل امور خانه و در نتیجه اوقات فراغت بیشتر بانوان. بانوان برای آنکه از این اوقات فراغت بهره بیشتری ببرند عمدتاً به عرصه اشتغال بیرون از منزل ورود پیدا می کنند. یکی از تغییرات سبک زندگی مترتب به مصرف گرایی و یا احساس نیاز بیشتر به تأمین معیشت است. همه این مسائل دست به دست هم می دهند تا بانوان به میزان بیشتری به عرصه اشتغال بیرون از منزل ورود پیدا کنند. موضوع اشتغال بانوان و ورود آن ها به عرصه اقتصادی هم نتایج مثبت و هم منفی را به دنبال داشته است. نتایج مثبت آن می تواند افزایش تولید ملی و افزایش سرمایه اقتصادی کشور باشد و به نوعی می توان گفت بانوان ما از لحاظ فکری فرهنگی و تعاملات اجتماعی پیشرفت های قابل ترقی ای را داشتند. در حوزه معیشت نیز حضور زنان در عرصه اشتغال موجب کمک به مرد خانواده و در نهایت موجب ارتقای کیفیت معیشت در خانواده می شود. البته اشتغال بانوان می تواند توقعات بانوان را از زندگی بالا ببرد که این امر می تواند از جنبه های منفی آن باشد. وقتی زنان در عرصه اقتصادی و کسب و کار فعالیت کنند، طبیعی است فرصت کمتری برای رسیدگی به مسائل منزل از جمله فرزندآوری پیدا می کنند. همچنین این امر موجب به تأخیر افتادن ازدواج ها می شود و یا اینکه می تواند به واسطه استقلال مالی و اقتصادی بانوان ازدواج آن ها تحت الشعاع قرار گیرد. این عوامل نکات مثبت و منفی حضور بانوان در عرصه اشتغال و اقتصاد است.

جنبه ورود زنان در غرب مشخصاً از باب تقویت نظام سرمایه داری بوده است. دلیل مطالبه و تبلیغ غرب برای حضور بانوان در عرصه اشتغال نیاز آن ها به کارگر بود که با حضور مردان قابل تأمین نبود. از طرفی نیروی کار مرد پرهزینه تر بود و سرمایه دار مجبور می شد تا هزینه بیشتری برای دستمزد بپردازد. لذا بانگاه به این وضعیت در جهان غرب به اشتغال بانوان روی آورد و سعی کرد با ترفند های مختلف بانوان را از خانه بیرون بکشد تا به عنوان نیروی کار از آن ها بهره برداری کند. اما در کشور ما چنین چیزی نیست، هر چند ما نیز باید مراقبت کنیم تا در دام نظام سرمایه داری نیفتیم و به گونه ای برای بانوان خود در زمینه اشتغال برنامه ریزی کنیم که بانوان هم مبتلا به همان جریان و از وظیفه اصلی خود در خانه و خانواده به عنوان مادر و همسر غافل نشوند. در نظام جمهوری اسلامی مدتی است با جدیت فراوان نسبت به اشتغال بانوان در بخش های دولتی و توجیهات ویژه ای صورت می گیرد؛ مثلاً بحث فرزندآوری در موضوع قانون جوانی جمعیت مورد توجه قرار گرفته است. پیش از این مرخصی زایمان بانوان به سختی به آن ها داده می شد اما با توجه به قانون جوانی جمعیت و ملاحظات صورت گرفته در فضای کاری دولتی مادران می توانند از فرصت های پیش آمده استفاده کنند و وظیفه مادری خود را انجام دهند. از سوی دیگر زمینه ساز افزایش جمعیت و وقوع ازدواج های بهنگام است. لذا با توجه به اینکه این موضوع نیز در این قانون مورد توجه قرار گرفته، سعی می شود از امکانات و امتیازات در نظر گرفته شده برای بانوان در این زمینه استفاده شود تا حتی الامکان وقوع ازدواج در فرصت مقتضی اتفاق بیفتد. با وجود آنکه ما با شرایط ایده آل فاصله بسیاری داریم، اما اگر به این مباحث توجه شود، ما می توانیم روند برخاسته از تغییرات سبک زندگی را متحول کنیم و به سمتی برویم که هم دختران ما در فرصت مناسب ازدواج کنند و هم از باب مباحث جمعیتی با تسهیلات صورت گرفته در قوانین کار زمینه فرزندآوری را تقویت کنیم. اگر به وظایفی که یک مادر در منزل عهده دار است، توجه شود و حقوق بانوان و مادران به درستی مورد توجه قرار گیرد، حضور در عرصه اشتغال و اقتصاد دیگر عاملی برای مانع شدن از دستیابی بانوان به حق و حقوق خود نخواهد بود.

ارائه کنیم. به عنوان یک زن با توضیحاتی که دادم توانستم دیگران را همراه کنم و اکنون آثار مثبت آن را با توجه به بودجه هایی که تصویب می شود برای سه استان می توانیم ببینیم.

یک مسئله مهم دیگر برای مشهد و کلات همان اوایل سال ۷۱ مسئله ترافیک بود که باید فکری برای آن می شد. پیشنهاد اوراق قرضه برای اولین بودجه قطار شهری مشهد را دادم و خوشبختانه چون خودم نماینده کمیسیون وزارت خارجه در کمیسیون تلفیق بودم با هم با همکاری و همراهی دیگر اعضای مجلس همراه بودم. با صحبت کردن توانستم این مصوبه را بگیرم، این ها را به عنوان افتخارات خودم مطرح نمی کنم می خواهم بگویم که حقیقتاً یک زن، قدرت و توانایی طرح دادن، بیان ایده، متقاعد کردن دیگران و جلب نظر دیگران را دارد. چون دو دوره در مجلس بودم قوانین زیادی به نفع خانم ها و به نفع کل جامعه در این دوران تصویب شد مسائلی مثل پیوند اعضای مرگ مغزی، تصویب قانون سقط درمانی که مادر بتواند در زمانی که حیات او در خطر است یا مواردی که جنین ناقص است و مشکل دارد، بر اساس قانون و تصمیم پزشکی و پزشک قانونی تصمیم بگیرد. البته در مجلس های بعدی در این قانون تغییراتی ایجاد کردند ولی آن زمان این قانون بی نظیر تصویب شد. با قانون اهدای جنین به زوجین نابارور که از راه های درمانی نمی توانند بارور شوند، می شود به آن ها اهدای جنین کرد. قانون دیات، گسترش اخلاق پزشکی و سهمیه که به آن اشاره کردم این ها از برکات انقلاب اسلامی است به نظرم که با پیگیری در مجلس به نتیجه رسیده است.

انقلاب اسلامی زمینه فعالیت زنان را فراهم کرده است

با گذشت چهار دهه از انقلاب، در سطح تصمیم گیری و وزارت فقط دو وزیر زن معرفی شده اند. اگرچه که مامی دانیم خانم هایی هستند که توانایی دارند، ولی حقیقتاً زمینه های این چنینی بعد از چهار دهه هنوز فراهم نشده است. خاطریم است زمانی که مجلس بودم خدمت رهبر معظم انقلاب رفته بودیم و گزارشی می دادیم از فعالیت خانم ها در رشته پزشکی جراحی زنان. که ایشان توصیه کردند که بقیه رشته ها هم مهم است و در الباقی رشته ها چه اقدامی شده است! این شد که من و همسر من با توصیه ایشان پیشنهادی به مجلس دادیم که برای رشته های تخصصی مختلف مانند جراحی اعصاب، بی هوشی، داخلی، عفونی و هر رشته دیگر تخصصی غیر از زنان، سهمیه ای را برای خانم ها در نظر بگیرند که البته با مخالفت آقایان روبه رو بودیم ولی خوشبختانه الان آثار خوب آن قانونی را که در مجلس تصویب شد می توانیم ببینیم. اکنون در همه رشته های پزشکی متخصص زنان داریم و این زنان و مردان جامعه هستند که خودشان تصمیم می گیرند به کدام متخصص مراجعه کنند، مهم این است که انقلاب اسلامی توانسته است این زمینه را برای همه فراهم کند.

جایگاه زنان به اندازه توانایی های آنان نیست

من هنوز هم به عنوان یک زن فکر می کنم جایگاه خانم ها به اندازه قابلیت ها و توانایی آن ها نیست.

خانم ها مسئولیت های متعددی دارند و فشار کار خانه و خانواده بیشتر روی دوش آن ها است، اعتماد به نفس آن ها و سواد سیاسی، اقتصادی و دیگر زمینه ها زیاد شده ولی هنوز هم مافاصله داریم با اینکه زنان را در جایگاه هایی بالاتر ببینیم. ۴۶ سال از انقلاب اسلامی گذشته و ما هنوز نهایتاً ۱۶ نماینده زن در مجلس داریم. این به معنای این نیست که خانم ها نمی خواهند، خانم ها می خواهند که مسئولیت داشته باشند و مشارکت کنند اما از آنجایی که مسئولیت های دیگری مانند تربیت فرزند و خانه داری را دارند، ارزش دادن به خانواده زمینه را کم کرده است و نمی توانند آن طور که خودشان می خواهند وارد مسائل سیاسی و اجتماعی شوند.

زنان به عرصه های که در آن توانمند هستند وارد شوند

الان با وجود انقلاب اسلامی و قوانینی که حاکم است بستر شکوفایی خانم ها و رشد توانایی آن ها در سطوح مختلف و حوزه های مختلف فراهم است. اکنون بیش از ۵۰ درصد از دانشگاہیان، دختران هستند و فعالیت های گسترده ای در زمینه های مختلف دارند. خانم ها قابلیت های خود را در عرصه های مختلف اثبات کرده اند که در کنار آن تربیت نسل های آینده و حفظ و ثبات خانواده کار ارزشمندی است که به عهده خانم هاست و نباید آن را فراموش کنیم. شرایط فعلی جامعه ما برای هیچ کدام از زنان و دختران عزیز هیچ محدودیتی ندارد و حتی برای کارهای سخت هم اگر خودشان داوطلب باشند بدون هیچ محدودیتی می توانند آن را انجام دهند. بستر فراهم است و خودشان باید توانایی و استعداد های خودشان را بسنجند و در عرصه ای که توانمند هستند وارد شوند. به نظرم هیچ جایی از جامعه نیست که خانم ها نباشند. آن ها همه جا بوده، هستند و خواهند بود.